



## خريف جون ڀاڄيون

### Kharif Vegetables

#### ڪيميائي ڀاڻ لاءِ مشورو:

جيئن ته زمينون مختلف قسمن جون ٿين ٿيون، جهڙوڪ: وارياسيون، لٽياسيون، پڪيون، ڪلر وغيره واريون. ان ڪري هر قسم جي زمين لاءِ ڀاڻ مختلف قسم جو مختلف وزن ۾ ڏيڻو هوندو آهي. جنهن لاءِ زمين جي مٽي ليبارٽريءَ مان چڪاس ڪرائڻي هوندي آهي. ته جيئن پتو پوي ته زمين ڪهڙي قسم جي آهي. ۽ ان کي ڪهڙو ڀاڻ ۽ ڪيترو ڏيڻ گهرجي. ليبارٽريون زراعت کاتي حڪومت سنڌ پاران گهڻو ڪري هر ضلعي اندر قائم ٿيل آهن. جيڪي معمولي في وصول ڪرڻ سان مٽي چڪاس ڪري ڏين ٿيون. ڪافي جاين تي اهو ڏنو ويو آهي ته ڪلرائين ۽ پڪين زمينن ۾ به آبادگار ڊي-اي-پي ڀاڻ ڏين ٿا. جڏهن ته اهڙين زمينن ۾ ڊي-اي-پي ڀاڻ منع ٿيل آهي جنهن جي جاءِ تي ايس-ايس-پي يا تي-ايس-پي وغيره ڏيڻو آهي. ان ڪري جتي ڀاڄيون پوکڻيون هجن اتي جي پهريان ليبارٽريءَ مان مٽي چڪاس ڪرائجي. ڪيميائي ڀاڻ ڏيڻ جي لاءِ ان ڳالهه جو به خاص خيال رکجي ته ڀاڻ ڇڏي ڇڏي نه ڏجي پر پاڻي ڏئي پوءِ ڀاڻ ڏجي جڏهن زمين ۾ اڃان گپ هجي.

ڪيميائي ڀاڻ ڪوشش ڪري ٻوٽن جي پاڙن وٽ ڏيڻ گهرجي. سڄي زمين ۾ ڇڻڻ سان هڪ ته ڀاڄيءَ وارن ٻوٽن کي ڀاڻ گهٽ ملي ٿو ۽ خالي زمين ۾ وڃي ڪري ٿو. جنهن جي ڪري ڀاڻ زيان به ٿئي ٿو ۽ زمين جي خالي جاين تي ڀاڻ ٻوٽن سان گندگاهه گهڻو زور وٺي وڃي ٿو.

#### زمين جي چونڊ ۽ تياريءَ لاءِ مشورو:

ڀاڄين جي پوکيءَ لاءِ ڪوشش ڪري نرم لٽياسي زمين جي چونڊ ڪجي ته جيئن ڀاڄيون پليون ٿين. تياريءَ ۾ خاص طور تي زمين جي سنوت ۽ اونهن هرن ڏيڻ تي خاص ڌيان ڏيڻ گهرجي. زمين جي سنوت لاءِ جيڪڏهن سهولت موجود هجي ته ليزر ليولنگ مشين استعمال ڪجي.

#### بج سيڪ تي هڻڻ جو مشورو:

بج جون چنگيون يا بيڄاري جو رونبو ڪرين کي پهريان پاڻي ڏئي جتي سيڪ هجي اتي هڻڻ گهرجي. سيڪ تي پوکيل ڀاڄي جلد ڦٽي ٿي ۽ تيار به تڪڙي ٿئي ٿي.

#### چيزل پلو هڻڻ جو مشورو:

عام طور تي زمين اندر سخت تهه جڙي پوي ٿو. جنهن جي ڪري پيداوار گهٽ لهي ٿي. ان ڪري سخت تهه کي ٽوڙڻ لاءِ ضروري آهي ته هر ٽئين سال زمين ۾ چيزل پلو ضرور هڻڻ گهرجي. چيزل پلو هڻڻ سان نه صرف زمين اندر جڙيل سخت تهه ٽٽي پوي ٿو. پر ساڳئي وقت چيزل پلو جي اها به خاصيت آهي ته اهو زمين اندر راجا ۽ ڍسڪ پلو کان گهڻو اونهو به وڃي ٿو ۽ زمين کي اتلائي به بلڪل نٿو ۽ زمين جو مٿيون طاقت وارو تهه به پنهنجي جاءِ تي برقرار رهي ٿو.

## وٽاڻ جي پاڻ ڏيڻ جو مشورو:

سنڌ جي زمينن ۾ هڪ سيڪڙو کان به گهٽ نامياتي مادو آهي. جيڪو زمينن مان سٺي پيداوار کڻڻ لاءِ بلڪل ناڪافي آهي جنهن کي وڌائڻ لاءِ ضروري آهي ته زمينن کي هر ٽئين سال وٽاڻ جو گريل سڙيل پاڻ ضرور ڏيڻ گهرجي. وٽاڻ جو پاڻ ڀاڄين پوکڻ کان پهرين زمين ۾ 150 کان 200 مٺ في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي پاڻ ڏيڻ وقت ان جي گريل سڙيل هجڻ جي پڪ ضرور ڪرڻ گهرجي فصل ۾ تازو وٽاڻ جو پاڻ هرگز نه وجهڻ گهرجي. ڇاڪاڻ ته هڪ طرف وٽاڻ جي تازي پاڻ ۾ زمين کي سڌارڻ واري گهربل طاقت ناهي هوندي ۽ ٻئي طرف ان ۾ گندگاهه جا بچ موجود هوندا آهن. ان کان علاوه ڪچو پاڻ زمين ۾ وجهي ڀاڄيون پوکڻ سان ڀاڄين کي اڏو هي لڳي ٿي ۽ ڀاڄين جي فصل ۾ نقصان ٿئي ٿو. وٽاڻ جو پاڻ ڀاڄيون پوکڻ کان هڪ مهينو پهرين زمين ۾ وجهي هڪدم هرن ذريعي ملائي مٿان پاڻي ڏيڻ گهرجي. پاڻي ڏيڻ کان پوءِ جڏهن زمين وٽ ۾ اچي ته هر ڏئي وري ريڇ ڪجي ۽ ٻيهر جڏهن زمين وٽ ۾ اچي ته هر ڏئي زمين کي تيار ڪجي.

## ڀاڄين ۾ پاڻ ۽ پاڻي جي استعمال لاءِ مشورا:

پاڻي ڀاڄين کي گهڻو هرگز نه ڏجي ۽ خاص طور تي ڪرين تي پوکيل ڀاڄين ۾ پاڻي اهڙي طرح ڏجي جيئن چنگين لڳل بوتن تائين رڳو سيڪ پهچي پر اهي پاڻي ۾ هرگز نه ٻڌڻ ڇاڪاڻ ته سيڪ واري ڀاڄي تمام گهڻي سٺي ٿئي ٿي. سڀني ڀاڄين کي پوکي، کان پوءِ به ٽي پاڻي تڪڙا تڪڙا ڏيڻ گهرجن.

## بيجارو پوکڻ لاءِ مشورو:

بيجاري رستي پوکجندڙ ڀاڄين جهڙوڪ: مرچن، واڱڻن، بصرن، گوبي تمانن وغيره جي بيجاري تيار ڪرڻ لاءِ هيٺئين طريقي کي اختيار ڪجي:

بيجارو ڊگهين ايسن پٽڙين جي شڪل وارين بارين ۾ پوکجي. اهڙين بارين ۾ لت واري مٽي وجهي زمين جي سطح کان مٿي ڪري وڃ مان اهڙي طرح ناليون ڪڍجن ته جيئن جيڪڏهن پاڻي ڪنهن به سبب جي ڪري گهڻو ٿي وڃي ته اهو نالين ۾ وهي وڃي ۽ بيجارو گهڻي پاڻي جي ڪري سڙي نه. ان کان پوءِ ڪڪ پن ۽ ٻيو گند ڪچرو ساڙي خاڪ تيار ڪجي. ۽ اها خاڪ جڏهن نري وڃي ته جنهن به ڀاڄي جو بيجارو پوکڻو هجي ان جو ٻج لت واري مٽيءَ تي چٽي مٿان خاڪ ايتري وجهجي جيئن ٻج چڱيءَ طرح ڍڪجي وڃي ۽ ڍڪيل ٻج کي هٿ واري قوهاري سان پاڻيءَ جو قوهارو ڪري مٿان ڪڪن يا سارين جي پلال سان ڍڪي ڇڏجي. جنهن بعد روزانو ڪڪن جي مٿان هٿ واري قوهاري سان تيسٽائين پاڻيءَ جو قوهارو ڪجي جيستائين ٻج مڪمل ڦٽي وڃي. جنهن بعد پاڻيءَ جو ٻئي ٽئين ڏينهن قوهارو ڪبو رهجي ۽ جڏهن بيجارو وڏو ٿي وڃي ته ڪڪ ڪانا هٽائي ڇڏجن.

## جیتن ۽ بیمارین لاءِ مشورو:



پاڇين ۾ ٻن قسمن جا جيت هوندا آهن. هڪڙا اهي جيڪي پاڇين کي نقصان پهچائن ٿا. مثال طور اڇي مک، ساڻو مهلو، ٿرڙو، ساڻو ڪينئون، لشڪري ڪينئون وغيره ۽ ٻيا وري اهي جيت آهن جيڪي فصل کي نقصان نٿا پهچائن پر نقصان وارن جيتن کي کائي پنهنجو پيٽ پرين ٿا. ان ڪري اهڙن جيتن کي هاري دوست جيت به چيو وڃي ٿو. جن ۾ پنيپوريون، ڏينپو، تڏڻيون وغيره اچي وڃن ٿيون. ان ڪري پاڇين ۾ جيتن جي نقصان کان بچڻ لاءِ زهرن جو ڦوهارو گهٽ ڪجي ۽ هيٺين ڳالهين تي ڌيان ڏجي:

## ٻاجهري جي ان جو استعمال:

جيڪڏهن پاڇيءَ ۾ ڪينئن جو حملو گهڻو هجي ته ٻنن سان ٻاجهريءَ جي ان جي لپ چٽي چڙجي ته ان تي پڪي ايندا جيڪي ٻاجهريءَ جي ان کي کائڻ سان گڏ ڪينئن جو به خاتمو آڻي ڇڏيندا.

## سرف ۽ پاڻيءَ جو ڦوهارو:

جيڪڏهن پاڇيءَ ۾ رس چوسڻ وارا جيت هجن ۽ پنن تي مٽي يا سڻپ يا ڪاري ماڪيءَ جهڙي حالت هجي ته هڪ چمچو سرف جي پاڻوڊر جو ڪلهي واري ڦوهاري جي دٻي ۾ پاڻيءَ ۾ وجهي ڦوهارو ڪجي ته ڪافي حد تائين تدارڪ ٿي ويندو.

## نر جي پنن جي ڳار جو استعمال:

نر جي ڏھ (10) ڪلوگرام ساون پنن کي ڪنهن ڊرم ۾ وجهي ايترو پاڻي ڀرجي جيئن پن چڱيءَ ريت پسي وڃن. جنهن بعد انهن کي باهه تي ڪاڙهجي ۽ ايتري تائين ڪاڙهجي جيئن پاڻي سڪي هڪ لٽر وڃي بچي. بچيل هڪ لٽر ڳار کي سنهي ڪپڙي ۾ چاڻي ڪنهن بوتل ۾ وجهي رکجي. جڏهن پوکيل پاڇين تي معمولي جيتن جو حملو نظر اچي ته ان وقت ان بوتل مان 100 ملي لٽر ڪلهي واري ڦوهاري جي دٻي ۾ وجهي ڦوهارو ڪجي ۽ وري ائين ڏينهن ٻيو ڦوهارو ڪجي. نر جي ڳار جو ڦوهارو ڪرڻ سان جيتوڻيڪ جيت مرندا ڪون پر اهي واڙيءَ مان ڀڄي ويندا ۽ ٻاهران وري ٻيا نقصانڪار جيت واڙيءَ ۾ داخل نه ٿيندا.

## ٿومر جو ڦوهارو:

هڪ ڪلو ڪٽيل ٿومر، 20 چانهه وارا چمچا (100 گرام) سرف يا صابن، 20 چانهه وارا چمچا گاسليٽ ۽ 5 لٽر پاڻي جو ڳار ٺاهيو. جنهن لاءِ ٿومر گاسليٽ ۾ 24 ڪلاڪ پساڻي رکجي ان کان پوءِ ان ۾ سرف يا صابن ۽ پاڻي وجهي چڱي طرح هلائي هلائي چائيل ڳار مان هڪ حصو ۽ 20 حصا پاڻي ملائي پاڇين تي ڦوهارو ڪجي ته جيت ضابطي ۾ رهندا.



## قودني جو قوهارو:

قودني جي هڪ ڪلو گرام پنن کي گهوتي هڪ سؤ لٽر پاڻيءَ ۾ چڱيءَ طرح ملائي پاڇين تي قوهارو ڪريو ته پنن تي داغن وارين بيمارين کان بچاءُ ۾ مدد ملندي. قوھاري لاءِ حجامن جي دڪانن تي استعمال ٿيندڙ هٿ وارو قوھارو استعمال ڪجي.

## چند بيون ڳالهيون:

1. پاڇين ۾ گندگاهه کي هرگز وڌڻ نه ڏجي ڇاڪاڻ ته گندگاهه جي اندر جيت جڻيا وڌيڪ شدت اختيار ڪن ٿا ۽ پاڇين جي خوراڪ کڻي انهن کي ڪمزور به ڪن ٿا.
2. نائٽروجن وارو پاڻ گهڻو نه ڏجي. گهڻو ڏيڻ سان پاڇيون ڪڇ ۽ ساوڪ وڌيڪ ڪن ٿيون جنهن جي ڪري جيتن جو حملو وڌي ٿو وڃي.
3. بيمار بچ يا بيبجارو هرگز نه پوکجي.
4. پاڇين جي روزانو جاچ ڪبي رهجي.
5. زرعي زهرن جو شروعات ۾ تڪڙو قوهارو ڪرڻ کان پاسو ڪرڻ گهرجي.
6. پاڇيءَ جي چوڌاري پنن سان سورج مڪي، مڪئي يا جوئر جون قطارون ضرور پوکجن ڇاڪاڻ ته انهن قطارن ۾ جڏهن انُ ٺهندو ته پکي انُ جي لاري فصل ۾ ايندا ۽ اتي پاڇيءَ ۾ موجود ڪينئنن کي به چڱڻ لڳندا. جنهن جي ڪري پاڇيءَ ۾ هروپرو زهرن جو قوهارو نه ڪرڻو پوندو.

## پيندي (Okra/ lady Finger)



پوکيءَ جو وقت: نومبر کان مارچ تائين  
 بچ جو مقدار: ڪرين تي 4 کان 5 ڪلوگرام ۽ ناڙي لاءِ 10 کان 12 ڪلوگرام في ايڪڙ.  
 نوٽ: جيئن ته عام طور تي خريدار ڪچڙيون ۽ نرم پينديون خريدار ڪن ٿا. ان ڪري ڪي زميندار 20 کان 25 ڪلو في ايڪڙ بچ ڏين ٿا. جنهن جي ڪري گهاتين پيندين مان اهڙو مال ملي ٿو پر پوءِ گهاتين پيندين ۾ جيتن جي ضابطي لاءِ خاص قدم کڻڻا پون ٿا.

پوکيءَ جو طريقو: ڪريا ۽ ناڙي مفاصلو: ڪرين لاءِ اڍائي کان ٽي فوٽ ۽ ناڙي لاءِ ڏيڍ کان ٻه فوٽ. ڪيميائي پاڻ: 1 1/2 ٻوري ڊي-اي-پي، 1 ٻوري ايس-او-پي ۽ اڌ ٻوري يوريا يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) پوکيءَ وقت ڏجي، هڪ ٻوري يوريا گلن نڪرڻ وقت ۽ هڪ کان ڏيڍ ٻوري يوريا 2 کان 3 چونڊا ڪرڻ بعد ڏيڻ گهرجن. پاڻي: شروع ۾ هفتي هفتي ۽ گل ٻاڻي تي ٽئين چوٿين ڏينهن ڏجي.

## مرچ (Chillies)



پوکيءَ جو وقت: بيجارو تيار ڪرڻ: فيبروري، مارچ ۽ جون جولاءِ.

رونبو: مارچ اپريل ۽ جولاءِ آگسٽ

بج جو مقدار: اڌ ڪلو في ايڪڙ.

پوکيءَ جو طريقو: ڪريا پوک.

مفاصلو: ڪريبي کان ڪريبي جو مفاصلو 3 فوٽ ۽ ٻوٽن جو مفاصلو ڏيڍ فوٽ.

ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي ڏيڍ کان 2 ٻوريون يوريا اڌ ٻوري ۽ ايس-او-پي هڪ ٻوري يا زرخيز (8:23:18) جون 3 ٻوريون في ايڪڙ پوکيءَ وقت، اڌ ٻوري يوريا گل نڪرڻ تي، اڌ ٻوري يوريا ٿريون نڪرڻ تي ۽ پوءِ اڌ ٻوري يوريا في ايڪڙ هر ٻن چوٺين بعد ڏجي. پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان يا گهرج مطابق.

### واڱڻ (Brinjal / Egg plant)



پوکيءَ جو وقت: ڊگهين جنسن جو بيجارو فيبروريءَ ۾، ۽ رونبو اپريل ۾ ڪجي ۽ گول جنسن جو بيجارو مئي جون ۽ رونبو جولاءِ آگسٽ ۾ ڪجي.

بج جو مقدار: 200 کان 250 گرام في ايڪڙ بيجاري لاءِ.

پوکيءَ جو طريقو: ڪريا.

مفاصلو: ڪرين جو مفاصلو 3 فوٽ ۽ ٻوٽن جو مفاصلو 2 فوٽ رکجي.

ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي ڏيڍ کان 2 ٻوريون، يوريا اڌ ٻوري ۽ ايس-او-پي هڪ ٻوري يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) پوکيءَ وقت، باقي سوا ٻوري يوريا گل نڪرڻ تي ۽ سوا ٻوري يوريا مال لڳڻ تي ڏجي.

پاڻي: پھريون پاڻي ٽئين چوٿين ڏينهن ۽ بعد ۾ موسم ۽ فصل جي حالت کي نظر ۾ رکندي 8 کان 10 ڏينهن جي وقفي سان ڏيڻ گهرجي.

### گوار (Cluster bean)



پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان مارچ ۽ جولاءِ کان آگسٽ.

بج جو مقدار: 2 کان 3 ڪلوگرام في ايڪڙ.

پوکيءَ جو طريقو: ناڙي ۽ ڪريا.

مفاصلو: قطار کان قطار ۽ ڪرڻي کان ڪرڻي جو مفاصلو 3 فوٽ.

ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي هڪ کان 2 ٻوريون، يوريا هڪ ٻوري ۽ پوٽاش هڪ ٻوري يا زرخيز (8:23:18) جون 3 ٻوريون في ايڪڙ پوکيءَ وقت باقي هڪ ٻوري يوريا به دفعا پندرهن پندرهن ڏينهن ڏجي.

پاڻي: 10 کان 15 ڏينهن جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي.

## ميهيا (Indian Squash)



پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان مارچ ۽ جولاءِ کان آگسٽ  
پچ جو مقدار: ٻه کان اڍائي ڪلو گرام في ايڪڙ ڏجي.  
پوکيءَ جو طريقو: ويڪرن ڪرين (بنن) تي ڪجي جنهن لاءِ 4 کان 6  
فوت ويڪرا ڪريا (بنا) تيار ڪجن ۽ ٻوٽن جو مفاصلو ڏيڍ کان  
2 فوت رکجي.

ڪيميائي پاڻ: ڏيڍ پوري ڏي-اي-پي، اڌ پوري يوريا ۽ هڪ پوري  
ايس-او-پي يا 3 پوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي اڌ پوري يوريا گلن اچڻ  
تي ۽ باقي اڌ پوري يوريا في ايڪڙ هر ٽن کان چئن چونڊن بعد ضرورت مطابق ڏبو رهجي.  
پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي.

## ڪريلا (Bitter gourd)



پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان مارچ ۽ جون کان جولاءِ  
پچ جو مقدار: 3 کان ساڍا 3 ڪلو گرام في ايڪڙ ڏجي.  
پوکيءَ جو طريقو: ويڪرن ڪرين (بنن) تي ڪجي جنهن لاءِ مفاصلو هڪ  
کان ڏيڍ فوت رکجي.

ڪيميائي پاڻ: ڏي-اي-پي هڪ کان ڏيڍ پوري يوريا اڌ پوري ۽ ايس-او-  
پي هڪ پوري يا 3 پوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي  
هڪ پوري يوريا گل اچڻ تي ۽ هڪ پوري يوريا هر ٽن چونڊن بعد ڏيڻ  
گهرجي.

پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان يا گهرج مطابق ڏجي.

## ديسي توري (Ridged gourd)



## گيهيا توري (Luffa gourd)

پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان مارچ ۽ جون کان جولاءِ  
پچ جو مقدار: ٻه کان اڍائي ڪلو گرام في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.  
پوکيءَ جو طريقو: 6 کان 8 فوتن جا ويڪرا ڪريا (بنن) تيار ڪري  
ٻوٽن جو مفاصلو 2 فوت رکجي.

ڪيميائي پاڻ: ڏي-اي-پي ڏيڍ پوري. ايس-او-پي هڪ پوري ۽ اڌ پوري يوريا في ايڪڙ پوکيءَ  
وقت، باقي اڌ پوري يوريا گل اچڻ تي ڏجي ۽ بعد ۾ يوريا هر ٻن کان ٽن چونڊن بعد ضرورت  
مطابق ڏيڻ گهرجي.

پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي

## ڪڍو (Bottle gourd)

پوکيءَ جو وقت: نومبر کان مارچ  
بج جو مقدار: 2 کان 2 1/2 ڪلوگرام في ايڪڙ  
پوکيءَ جو طريقو: ويڪرن ڪرين (بنن) تي.  
مفاصلو: ڪرين جو مفاصلو 8 کان 12 فوٽ ۽ ٻوٽن جو مفاصلو 2 فوٽ.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي ڏيڍ پوري کان ٻه پوريون، يوريا اڌ پوري ۽ ايس-او-پي هڪ پوري في  
ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي هڪ پوري يوريا گلن نڪرڻ وقت ۽ ميوو نهڻ وقت ڏيڻ گهرجي  
پاڻي: هفتي هفتي جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي.

## گدرو (Musk melon)



پوکيءَ جو وقت: جنوري کان فيبروري ۽ جون کان جولاءِ  
بج جو مقدار: 2 ڪلوگرام في ايڪڙ ٿي ڏجي.  
پوکيءَ جو طريقو: ويڪرن ڪرين (بنن) تي.  
مفاصلو: 6 فوٽ ويڪرا ڪريا (بنا) ۽ ٻوٽن جو مفاصلو ڏيڍ  
کان ٻه فوٽ.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي هڪ کان ٻه پوريون، يوريا هڪ  
پوري ۽ پوٽاش هڪ پوري يا 3 پوريون زرخيز (8:23:18) في  
ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي هڪ پوري يوريا ٻه دفعا پندرهن پندرهن ڏينهن ڏجي.  
پاڻي: 10 کان 15 ڏينهن جي وقفي سان ڏجي.

## چانهيون (Water melon)



پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان جولاءِ.  
بج جو مقدار: 2 ڪلوگرام في ايڪڙ.  
پوکيءَ جو طريقو: ويڪرن ڪرين (بنن) تي.  
مفاصلو: 6 فوٽ ويڪرا ڪريا (بنا) ۽ ٻوٽن جو مفاصلو ڏيڍ کان 2  
فوٽ.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي هڪ کان ٻه پوريون، يوريا هڪ پوري ۽  
پوٽاش هڪ پوري يا 3 پوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ  
وقت، باقي هڪ پوري يوريا ٻه دفعا پندرهن پندرهن ڏينهن ڏجي.  
پاڻي: 10 کان 15 ڏينهن جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي.

## ڪيرا (Cucumber)



پوکيءَ جو وقت: فيبروري کان جولاءِ.  
بج جو مقدار: 2 ڪلوگرام في ايڪڙ.  
پوکيءَ جو طريقو: ڪريا (بنن) تي.  
مفاصلو: ڪرين جو مفاصلو 2 کان 2 1/2 ميٽر ۽ ٻوٽن جو مفاصلو هڪ فوٽ.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي ڏيڍ پوري، يوريا اڌ پوري ۽ ايس-او-پي هڪ پوري

يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت، هڪ ٻوري يوريا گل نڪرڻ تي ۽ باقي يوريا مُني مُني ٻوري هر چو نڍي بعد ڏجي.  
پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان يا فصل جي گهرج مطابق ڏجي.

### لاهوري گجر (Sweet Potato)



پوکيءَ جو وقت: اپريل کان مئي ۽ جولاءِ کان آگسٽ.  
بج جو مقدار: 6 انچ جي ولين جا ٽڪرا 5 مڻ في ايڪڙ.  
پوکيءَ جو طريقو: ڪرين (بنن) تي.  
مفاصلو: ڪريبي کان ڪريو 2 کان اڍائي فوٽ ۽ ٻوٽي کان ٻوٽو اڌ کان مُنو فوٽ.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي هڪ کان ٻه ٻوريون، يوريا هڪ ٻوري ۽ پوتاش هڪ ٻوري يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي هڪ ٻوري يوريا ٻه دفعا پندرهن پندرهن ڏينهن ڏجي.  
پاڻي: پهريان ٻه ٽي پاڻي ٽڪڙا، بعد ۾ ڏهين، ڏينهن ضرورت مطابق.

### ونگا (long melon)



پوکيءَ جو وقت: جنوري کان فيبروري.  
بج جو مقدار: هڪ کان ڏيڍ ڪلوگرام في ايڪڙ  
پوکيءَ جو طريقو: 4 کان 5 فوٽن جي ويڪرن ڪرين (بنن) تي هڪ هڪ فوٽ جي مفاصلي تي چنگيون هڻجن.  
ڪيميائي پاڻ: ڊي-اي-پي هڪ کان ٻه ٻوريون، يوريا هڪ ٻوري ۽ پوتاش هڪ ٻوري يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت، باقي هڪ ٻوري يوريا ٻه دفعا پندرهن پندرهن ڏينهن ڏجي.  
پاڻي: هفتي ڏيڍ جي وقفي سان ضرورت مطابق ڏجي.

### سنڌي ادرڪ (Ginger)



پوکيءَ جو وقت: مارچ کان اپريل.  
بج جو مقدار: 10 کان 12 مڻ ڪنڊيون في ايڪڙ.  
پوکيءَ جو طريقو: ڪريا.  
مفاصلو: ڪريبي کان ڪريبي جو مفاصلو ڏيڍ فوٽ ۽ 6 انچ ٻوٽي کان ٻوٽي جو مفاصلو.  
ڪيميائي پاڻ: 3 کان 3 1/2 ٻوريون ڊي-اي-پي، يوريا اڌ ٻوري ۽ ايس-او-پي هڪ ٻوري يا 3 ٻوريون زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت پوءِ جولاءِ ۾ هر گڏ کان پوءِ هڪ ٻوري يوريا ڏيڻ گهرجي. فصل کي گهٽ ۾ گهٽ 4 گڏون ڏيڻ گهرجن.  
پاڻي: پوکيءَ کان پوءِ ٻه ٽي ٽڪڙا پاڻي ڏجن بعد ۾ هر هفتي گهرج مطابق ڏيڻ گهرجي.





## هيبد (Turmeric)

پوکيءَ جو وقت: مارچ کان اپريل.

بج جو مقدار: 15 کان 17 مڻ ڳڙيون في ايڪڙ.

پوکيءَ جو طريقو: ڪريا.

مفاصلو: ڪريبي کان ڪريبي جو مفاصلو ڏيڍ فوٽ ۽ 6

انچ ٻوٽي کان ٻوٽي جو مفاصلو.


ڪيميائي پاڻ: 3 کان 1/2 3 ٻوريون ڏي-اي-پي، يوريا اڌ ٻوري ۽ ايس-او-پي هڪ ٻوري يا 3 ٻوريون

زرخيز (8:23:18) في ايڪڙ پوکيءَ وقت پوءِ جولاءِ ۾ هر گڏ کان پوءِ هڪ ٻوري يوريا ڏيڻ گهرجي.

فصل کي گهٽ ۾ گهٽ 4 گڏون ڏيڻ گهرجن.

پاڻي: شروعات ۾ ٻه ٽي ٽڪڙا پاڻي ڏجن، بعد ۾ هر هفتي فصل جي ضرورت مطابق ڏيڻ گهرجي.

## خريف جي پاڇين جا جيت ۽ انهن جو ضابطو

تدارڪ	جيت	فصل
ڊپٽريڪس 400 کان 500 گرام 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي قوهارو ڪريو يا تراءِ ڪلورفون 80 ايس پي 680 گرام في ايڪڙ فصل ۾ ميوڙي اچڻ تي قوهارو ڪجي.	ميوڙي جي مک (Fruit fly) 	ڪريلا، چانهيون، ميهه، گدرا، ڪڍو، ڪيرا، ونگا وغيره
پليمر 80 گرام يا اميدا 60 سي سي يا ايڪٽارا 24 گرام يا ايدوانٽيج 200 سي سي في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي قوهارو ڪجي.	سست مهلو (Aphid) 	مرچ، گجرون وغيره
پليمر 80 گرام يا موٽو 125 ملي لٽر يا پاٿرپيروڪسيڦين 120 ملي لٽر في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي قوهارو ڪجي.	اڇي مک (White fly) 	ڪيرا، مرچ، چانهيون، گدرا، پينڊيون، واڱڻ وغيره

<p>ٿراءِ گارڊ 30 گرام يا ڊيلٽافاس 500 ملي لٽر في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪريو</p>	<p>سرنگهه ٺاهڻ وارو ڪينٽون (Leaf minor)</p> 	<p>ڪڍو، گدرا، ڇانهيون وغيره</p>
<p>ناڪ آئوٽ يا نائٽي پاٽرم 100 گرام يا پولو 180 کان 200 ملي لٽر في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪريو. (پر ولين وارين پاڇين تي پولو استعمال نه ڪجي)</p>	<p>سائو مهلو (Jassid)</p> 	<p>ڪيرا، مرچ، ڇانهيون، گدرا، پينڊيون، واڱڻ وغيره</p>
<p>اوبيران 100 ملي لٽر يا پاٽريڊبن 200 سي سي يا پولو 180 کان 200 ملي لٽر في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪجي. (پر ولين وارين پاڇين تي پولو استعمال نه ڪجي).</p>	<p>جون (Mites)</p> 	<p>ڇانهيون، ميهه، گدرا، ڪڍو، مرچ، پينڊيون، واڱڻ، گجرون وغيره</p>
<p>ڪيوراڪران 400 سي سي يا ڪلورفينپاٽر 100 سي سي في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪجي.</p>	<p>بصرن ۽ ٿوم جو ٿرڙو (Thrips)</p> 	<p>گجرون، واڱڻ، وغيره</p>
<p>وليمر فليڪس 80 سي سي يا بيلٽ 2 کان 3 سي سي يا اسٽيورڊ 175 سي سي يا ٽريسر 40 سي سي في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪجي.</p>	<p>آمريڪين ڪينٽون، چٽڪرو ڪينٽون، مٽر جو ڪينٽون، لشڪري ڪينٽون</p> 	<p>ڪريلا، پينڊيون، ڪڍو، توريون، گجرون وغيره</p>

<p>ڪراتي 60 سي سي يا ايڪٽار 24 گرام يا اميڊا 60 سي سي في 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪريو.</p>	<p>ڳاڙهي تڻڻي</p> 	<p>ميها، ڪريلا، توريون، ڪڍو، گدرو، ڇانهيون، ونگا وغيره</p>
<p>لارسيبن يا ڊيلٽافاس 500 ملي لٽر 100 لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪريو يا ڪراتي 400 ملي لٽر في ايڪڙ ڏيو.</p>	<p>چور ڪينٽون</p> 	<p>پينڊيون، مرچ، لاهوري گجرون وغيره</p>
<p>ڪراتي يا ڊيسس 300 کان 400 ملي لٽر پاڻي ۾ ملائي ڦوهارو ڪجي.</p>	<p>پتاتي جو پوپٽ</p> 	<p>واڱڻ وغيره</p>

آءِ سي ٽي زرعي توسيعي مرڪز

ڊائريڪٽوريٽ جنرل زرعي توسيع، زراعت کاتو حڪومت سنڌ

ICT Agricultural Extension Services Center, Directorate General Agriculture Extension, Agriculture, Supply & Prices Department Government of Sindh, Block-F, Shahbaz Building Hyderabad.

Helpline: +92 3111646111 Email: [ictagriextensionsindh@gmail.com](mailto:ictagriextensionsindh@gmail.com)

[www.ictagrisindh.gov.pk](http://www.ictagrisindh.gov.pk)